

Nyt på tværs

Tvær-
kulturelt
CENTER

Netværk for tværkulturelt kristent
arbejde i Danmark

Nr. 1 • marts 2024 • 30. årgang

Krigen har lært mig, at livet er kort

Krigen har ført mange ukrainere tættere på Gud, siger Vasyl Tykhovych, der er præst for den ukrainske menighed i Skt. Ansgars Kirke i København. Selv oplever han, at hans bønsliv er forandret.

Side 2

LIV OG TRO

Når mennesker krydser grænser.

Side 2-5

Nowruz mobarak
Iranere fejrer nytår den 20. marts. Side 2

Sammen på tværs
Gudstjenester og mødesteder på 46 sprog. Side 6

Min barndoms påske
I Mellemøsten serveres den lille søde Maamoul dadelkage til påske. Interview med Zina Rassam fra Irak. Side 7

Flugt sætter spor
Inspirationskonference i København om tro, håb og empati i en konfliktfyldt verden. Side 7

Musik giver sjælen håb
Ukrainske krigs-flygtninge inviterede til koncert. Side 8

Børnefamilie på flugt i ni år

3-årige Mehrad fra Iran bor på et udrejsecenter. Side 5

Taknemmelig for livet

Matthias Lemma genfandt sin tro i den ortodokse kirke i Etiopien. Side 4

Den tredje kop betyder velsignelse

Glimt fra temadag om eritreansk kultur. Side 4

"I Danmark kan jeg gå på gaden med min bibel uden at være bange.

Tirhas Tesfadet
Social- og sundhedshjælper
Flygtning fra Eritrea
Interview side 3

Troens blik

Når livet udfordrer troen

Redaktøren har ordet

Verdens uforudsigelige gang har den seneste tid igen mindet os om, at vi mennesker ved meget lidt om, hvor vi er på vej hen. Vi får ikke altid lov at sætte kursen. Siden Rusland invaderede Ukraine for to år siden, har Danmark modtaget over 40.000 ukrainske krigsflygtninge, og 4,2 millioner ukrainere har i dag midlertidig beskyttelse i EU. At et europæisk land på få måneder ville sende så mange mennesker på flugt havde næppe nogen forestillet sig. Herhjemme blev ukrainerne budt velkommen med overvældende omsorg og solidaritet. Det er der al mulig grund til at glæde sig over. Og desværre er der intet, der tyder på en snarlig afslutning på krigen.

Vender vi blikket mod Mellemøsten, var der næppe heller mange, der havde forudset omfanget af de seneste måneders voldsomme krig i Gaza mellem Israel og Hamas. De ubegribeligt høje civile tabstal har rystet verden, og danskere og nydanskere med familiemedlemmer i de berørte områder lever hver dag med afmagten og den knugende frygt for dårlige nyheder hjemmefra.

Vi kan håbe, at den ukrainske tragedie og de rystende reportager fra Mellemøsten kan være med til at skabe større forståelse for mennesker på flugt. Og ikke kun dem, der ligner os, men alle, der tvinges på flugt fra deres hjem. For virkeligheden er jo, at det bliver stadig sværere for flygtninge, der ikke kommer fra Ukraine, at finde et sted at flygte hen. På danske udrejsecentre sidder yngre familier med børn, der har tilbragt en betydelig del af deres liv på flugt. De er ikke velkomne noget sted. Det er mennesker, der oplever, at de er frataget muligheden for at påvirke deres egen fremtid. Tilbage er kun afmagten.

Gør den kristne tro en forskel, når tragedien og afmagten rammer, og livet udfordrer troen? Kristne er aldrig blevet lovet et lettere liv end andre. Det ved mennesker, der er kommet hertil fra et andet land og en anden virkelighed, og som har en kristen livsforståelse. Nogle har betalt en høj pris for deres tro. I dette nummer af *Nyt på tværs* fortæller mennesker med rødder andetsteds om, hvad det vil sige at være ramt af livet. De reflekterer med troens blik, for de lært at lægge livet i Guds hænder. De ved, at de ikke går gennem livet alene.

Flygtninge kan lære os noget om, at vi mennesker ikke er overladt til os selv. Der er mangt og meget her i livet, som vi ikke har kontrol over, og som vi må lægge højere op. Somme tider er der kun troen tilbage. Måske er den så lille som et sennepsfrø. Men selv den slags tro, der end ikke magter at håbe, er alt nok.

En af de største udfordringer til os i dag er ikke at tabe blikket for det enkelte menneskes værdi. Uanset livsvilkår og opholdsgrundlag er ethvert menneske en ny historie, der bærer Guds fingeraftryk. Lad os lytte opmærksomt og respektfuldt. Og lad os bede om det troens blik, der ser storheden i det enkelte menneske på vores vej.

Birthe Munck-Fairwood

Krigen har lært mig, at livet er kort

Ukrainsk præst finder styrke i den daglige bøn

Han er ikke i tvivl om, at krigen har ført ukrainere tættere på Gud. Siden Ruslands invasion for to år siden har **Vasyl Tykhovych** lyttet til utallige beretninger fra det krigsramte land. Hvad enten det er herboende ukrainere, der er bekymrede for familien i Ukraine, nyankomne krigsflygtninge eller sårede soldater, der er i Danmark for at få behandling, er han til rådighed for alle, der har brug for ham. Og stadig flere vil gerne tale med den 43-årige græsk-katolske præst, der har boet i Danmark i 19 år. Hver dag beder han for alle, der er ramt af krigen.

Kort efter den russiske invasion i februar 2022 fortalte Vasyl Tykhovych i *Nyt på tværs* om, hvordan krigen i hjemlandet Ukraine havde forandret alt – både for ham selv som præst og for de ukrainske menigheder i Danmark. En tidlig forårsdag byder den græsk-katolske præst i grå præsteskjorte igen indenfor på kontoret på første sal bag den katolske domkirke i Bredgade i København. Hvordan har to års krig påvirket ham og hans menighed?

– Hvilke tanker gør du dig i dag?

Det er svært at beskrive. Når man oplever krig, oplever man det værste. Hver dag tabes menneskeliv. Der er allerede så mange ofre. Da krigen startede for to år siden, var jeg slet ikke følelsesmæssigt forberedt. I dag er jeg forberedt på, at krigen bliver langvarig.

– Hvordan har to års krig påvirket dig som præst?

Man tror, at man vænner sig til krigen, men man bliver påvirket. Næsten hver dag hører jeg triste og forfærdelige historier. Jeg besøger sårede soldater på hospitalet. Det er et massivt psykisk pres. Jeg har let ved at græde, og de sidste to år har jeg grædt meget.

I dag forstår jeg livet og døden på en anden måde. Krigen har lært mig, at livet er så kort. Det vidste jeg jo godt. Det prædiker jeg i kirken hver søndag. Men i dag forstår jeg det på en anden måde. Vi skal alle dø. Er jeg selv parat til at dø?

Selvfølge er der også mange gode ting. Jeg døber stadig mange børn og vier folk. Vores menighed er vokset og beriget med mennesker, der engagerer sig i kirkens liv. Der er mange glæder. Men de dårlige ting fylder mere i mine tanker.

– Hvordan har krigen påvirket menigheden?

Alle er berørt, men folk reagerer forskelligt. Nogle bruger al deres energi på at tage sig af deres børn, finde et arbejde og få hverdagen til at fungere. Nogle har mistet familiemedlemmer. Nogle har sønner ved frontlinjen. Mange familier er adskilt – manden er i Ukraine, og resten af familien er her. Ikke alle lykkes med at finde arbejde. Forældrene vil gerne være sammen. Børnene savner deres far, men nu har de lært dansk og går i dansk skole. Vil Danmark give dem lov til at blive? Så mange mennesker og så mange problemer. Især de ældre vil meget gerne hjem. Andre tænker, at de ikke har noget at vende hjem til, og vil helst blive her. Mange unge vil gerne blive, selv om den ukrainske stat ikke ønsker, at flygtninge skal integreres her.

Nowruz mobarak

Det persiske nytår Nowruz falder i år onsdag den 20. marts kl. 04.06 dansk tid. Nytåret kan føres 3.000 år tilbage og fejres på tværs af religioner. Mange iranere dækker et traditionelt *Haft-Sin* bord, hvor der skal være mindst syv ting, der begynder med det persiske bogstav *sin* og symboliserer nyt liv og en ny begyndelse. Det kan være æbler, rosenvand, mynte, hvede, karse, stearinlys, pyntede æg eller hyacinter. – "Til Nowruz takker vi Gud for året, der gik, og ønsker hinanden Guds velsignelse over det nye år," siger Naser Rezaei, farsikoordinator og leder af den iranske menighed Immanuel i Aarhus.

Nowruz mobarak: Godt nytår

– Hvordan har din egen familie oplevet krigen?

Jeg har ikke oplevet tragedier i min egen familie. Men jeg ved, at det kan ske. Min mor er meget påvirket af krigen. Mine forældre bor i en landsby vestpå tæt på Rumænien 1.500 kilometer fra frontlinjen, hvor der er relativt sikkert. Men også her er der i perioder næsten dagligt luftalarm. Da krigen lige var brudt ud, rejste min mor herop med min brors to børn på 7 og 14 år. Men efter tre måneder rejste de tilbage. Det var en god beslutning. Vi kunne se, at krigen ikke ville slutte foreløbigt, og børnene savnede deres forældre. De skulle ikke være adskilt fra deres forældre i længere tid.

– Hvordan har krigen påvirket dit bønsliv?

Min bøn er anderledes i dag. Når behovet er så stort, bliver bønnen dybere og næsten konstant. Bønner hjælper mig til ikke at knække under presset. Når jeg står foran alteret hver morgen, ser jeg for mig billeder af familier, der har mistet og oplevet forfærdelige ting. Jeg har de triste historier i hovedet og prøver at give dem videre til Gud. – Jeg står foran dig, Gud. Giv trøst og kærlighed til de her mennesker. Jeg er alt for svag til at bære dem. Det er dit ansvar, Gud.

– Kan man bede for sine fjender, når ens land er i krig?

Jeg beder Gud om at ændre deres hjerter, så de må gå en anden vej. Had er aldrig vejen frem. Vi må ikke give os selv lov til at gå ind i det onde. I stedet skal vi give kærlighed til de mennesker, vi møder, og hjælpe og støtte dem. Gøre noget konkret. På den måde går vi væk fra de negative tanker. Det er en befrielse. Jeg er ikke dommer. Jeg giver dommen til Gud.

Jeg oplever, at krigen har ført ukrainere tættere på Gud. Folk, der ikke tænkte på Gud før, er begyndt at komme til Gud. Mange stiller spørgsmål. Hvorfor tillader Gud det her? Jeg har slet ikke svar på alt, men had og hævnlyst er aldrig svaret. Krig er menneskers ansvar. Vi er ansvarlige for, hvordan vi lever. Had hjælper ingen og er en tung byrde at bære.

– Hvor finder du selv styrke?

Som præst henter jeg styrke i bønner. Og i familien. Mine børn giver mig megen positiv energi. Der er mange små ting. Det er også godt at gøre gode ting sammen med menigheden.

Efter to år er jeg måske blevet lidt bedre til at håndtere svære situationer. Jeg bærer dem ikke helt så længe som i begyndelsen. Og så alligevel. Jeg er et menneske med følelser og bliver berørt.

– Hvad tænker du om fremtiden?

Jeg håber, at der en dag vil blive et godt forhold mellem Ukraine og Rusland. Men det kan tage flere generationer, før vi kan gøre os håb om at begynde at forstå hinanden. Begge sider har mistet familie, naboer og venner. Begge sider er blevet ramt. Hvorfor har vi gjort det her? På en måde er det lettere for kristne. Som kristen ved jeg, at jeg er syndig. Hvis jeg ønsker, at Gud skal tilgive mig, må jeg også være villig til at tilgive.

Mennesker kan ikke leve uden håb. Jeg tror på, at når krigen en dag er slut, vil mange lande investere i at genopbygge og udvikle Ukraine. Det giver mig håb.

Når man er langt væk, er det let at glemme krigen. Men verden må ikke glemme. Derfor skal vi blive ved med at tale om krigen og bede for Ukraine. Som præst er det min opgave at prøve at give mennesker håb. BMF

Ukrainere i Danmark

Alle af ukrainsk herkomst: 44.811
- Heraf er ca. 30.000 krigsflygtninge
Danske statsborgere: 2.629
Født i Danmark: 4.089
Danmarks Statistik 2024

Foto: BMF

VASYL TYKHOVYCH

- Født 1981 i landsbyen Novosilka i det vestlige Ukraine.
- Uddannet græsk-katolsk præst fra præsteseminariet i Ivano-Frankivsk i Ukraine. Et års licentiatstudier i Rom.
- Siden 2005 præst for ukrainske menigheder i Danmark.
- Bor i København med sin kone Svitlana, der er pædagog og familiekonsulent, og døtrene Natalia (18) og Julia (13).

Den græsk-katolske kirke anerkender paven i Rom, men følger i sin gudstjenesteform den byzantinske liturgi, som også bruges i de ortodokse kirker. Den ukrainske græsk-katolske kirke har omkring 5,5 millioner medlemmer. I menigheden i København kommer både katolikker og ortodokse.

Danske deltagere er velkomne.

Mød præster og ledere fra Danmarks migrantmenigheder

Brogården, Middelfart
8.-10. august 2024

Mere info: Kontakt Tværkulturelt Center

InspirationsDage for migrantpræster

Forfulgt for sin tro

Skolelærere fra Eritrea blev flygtning i Esbjerg: Jeg beder hver dag for mit land

Tirhas Tesfadet havde ikke forestillet sig, at hun som 40-årig veletableret skolelærer en dag ville blive flygtning i et andet land. Hun havde for længst aftjent fire års nationaltjeneste - først seks måneders militærtræning og siden tre et halvt år som regnskabsassistent i Transportministeriet. Efter afsluttet lærereksamen havde hun arbejdet som folkeskolelærer i en årrække.

– Jeg nåede at undervise i 12 år. Det var gode år. Jeg elskede kontakten med børnene. I 2004 blev jeg gift med min mand, der var elektriker, og nogle år senere fik vi vores søn. Vi manglede ikke noget, fortæller hun, mens hun byder på det eritreanske brød *himbasha* i lejligheden på femte sal i en nyere boligblok i Esbjerg.

Det var familiens medlemskab af en pinsekirke i Asmara, der bragte dem i myndighedernes søgelys.

– Efter nogle år besluttede regeringen at lukke alle pinsekirker. Vores præst kom i fængsel, og vi fik store problemer. Men selv om det var forbudt, fortsatte vi med at mødes og bede sammen om aftenen og om natten i vores hjem. Vi skulle passe meget på og kunne ikke synge eller bede højt. Mange blev arresteret og kom i fængsel på ubestemt tid. Nogle blev senere løsladt. Andre hørte vi aldrig fra. En dag blev min mand arresteret. Nogle havde angivet os, fortæller Tirhas Tesfadet, der i dag ikke har kontakt med sin mand.

Derefter blev det meget farligt for familien. – Der skete forskellige ting. Mine venner sagde ”Pas på, Tirhas!” Til sidst så jeg ingen anden udvej end at aflevere min søn til min mor og flygte til Sudan. Jeg gik over grænsen om natten – gik og gik, og bad og bad. Jeg var et år i Sudan, inden jeg kom videre. Jeg kunne ikke rejse tilbage til Eritrea, for jeg ville aldrig kunne opgive min tro. Regeringen havde lukket vores kirker og taget vores bygninger fra os, men de kunne ikke tage Jesus fra mig.

Døbt i pinsekirken

Forud var gået en længere trosrejse fra barndommens ortodokse kirke til aktivt medlemskab af en voksende pinsekirke.

– Allerede som barn var jeg nysgerrig efter at vide mere om Jesus. Jeg voksede op i en ortodoks familie, hvor min far havde et godt job som ingeniør. Om søndagen og på kirkens helligdage gik mine forældre i kirke, og somme tider tog de os børn med. Gudstjenesten startede klokken fire om morgenen. Der var altid mange mennesker i kirken. I vores tradition er det i kirken, at man beder til Gud. Vi bad borbøn, men ellers bad vi ikke derhjemme. Men ved middagsbordet om søndagen talte vores forældre med os om, hvad det betød, at vi var kristne – at der var ting, kristne ikke gjorde, og at vi skulle elske Gud og hinanden og vise respekt for alle mennesker. Senere lærte jeg Jesus at kende på en ny måde, men jeg har aldrig været i tvivl om, at jeg var kristen.

Som de fleste ortodokse kristne havde Tirhas Tesfadets far en bibel, som han ind imellem tog frem og læste i. Det inspirerede datteren.

– Jeg fik også lyst til at læse. I skolen havde jeg venner, der kom i pinsekirken, og nogle gange havde jeg

Da Eritrea i 1993 blev selvstændigt efter 30 års uafhængighedskrig mod Etiopien, var Tirhas Tesfadet 20 år og medlem af en af landets hastigt voksende pinsekirker. Det var en tid med store forventninger og drømme om en bedre fremtid med frihed, fred og fremgang for alle i det lille krigstrætte land. Men det nye styre tiltog sig mere og mere magt, og i dag er Eritrea kendt som et af verdens mest undertrykkende regimer. Religionsfriheden er stærkt begrænset, og kristne, der som Tirhas Tesfadet ikke tilhører et af de anerkendte trossamfund*, udsættes for systematisk forfølgelse. På et tidspunkt blev hendes mand angivet og fængslet, og i 2013 måtte hun selv flygte ud af landet.

* Anerkendte trossamfund: Den ortodokse kirke, den katolske kirke, den lutherske kirke og sunni islam.

været med dem i kirke. Det var meget anderledes og interessant for mig. Når jeg læste i Bibelen, kunne jeg genkende meget af det, mine veninder fortalte mig om Jesus. Min far var meget åben og støttede mig, og da jeg var omkring 20 år, blev jeg døbt i pinsekirken, fortæller Tirhas Tesfadet, der var aktiv i pinsekirken i knap 20 år.

Flugten over Middelhavet

Selv siger hun, at hun var heldig. Hun overlevede flugten gennem Saharas ørken og Libyen og videre over Middelhavet til Italien.

– Nogle klarede det ikke. Men der var ikke andre veje. Turen gennem Sahara tog syv dage. Først sad vi på ladet af en lastbil, og efter tre dage kom de fra Libyen i fem Toyota pickups og samlede os op ude i ørkenen. Vi havde ikke mad og kun lidt drikkevand og juice. Jeg ved ikke, hvordan jeg skal fortælle. Man kan ikke fortælle. Der findes ikke ord.

Et øjeblik sidder hun stille, inden hun fortsætter: – I Libyen ventede vi i 10 dage i en lagerbygning. Vi vidste ikke, hvad der ville ske med os. Alle var meget bange. Jeg var heldig og kom med en båd, der nåede frem til Italien på tre dage. Vi var 630 mennesker i båden. Børn og voksne. Båden var slet ikke stor nok til så mange mennesker. Vi kunne kun bede: Gud, du ser os. Vi bad og sang. Nogle græd. Ude på havet mødte vi en anden båd, der ikke klarede det. Da de var ved at synke, samlede vi dem op. Gud hjalp os. Alle overlevede.

– Da vi endelig nåede frem til Italien, var jeg helt tom indeni. Jeg sagde bare tak til Gud. Jeg havde fået lov at leve. Jeg havde været i mange alvorlige situationer, men først nu kunne jeg græde. Jeg græd og græd.

Frå Italien kom Tirhas Tesfadet videre med tog op gennem Europa.

– Jeg kendte ikke noget til Danmark, men i Italien havde jeg hørt, at Danmark var et godt og roligt land. Og et kristent land. Da jeg kom til København, gik jeg hen på politistationen og sagde, at jeg var rejst illegalt og søgte asyl.

Frihed

De første ni måneder tilbragte Tirhas Tesfadet på et asylcenter på Langeland, inden hun fik asyl i 2015. Siden har hun boet i Esbjerg, hvor hun sidste år færdiggjorde en uddannelse som social- og sundhedshjælper. Hun husker stadig den næsten euforiske følelse af frihed, da hun den første søndag gik til gudstjeneste i byens pinsekirke.

– Jeg gik hen ad gaden med min bibel under armen. Helt åbenlyst. Det var en fantastisk dag.

– Senere har jeg mødt danskere, der siger, at det er gammeldags at tro på Gud. Når man har penge og alt, hvad man behøver, har man ikke brug for Gud. Men uden Jesus er der ikke noget liv. Gud er alt for mig.

tilbage. Heldigvis har jeg en god veninde, der støttede os, og både kommunen og kirken hjalp os rigtig meget.

I dag er hverdagen faldet til ro for mor og søn. Sønnen går i 9. klasse og har det godt, og Tirhas Tesfadet arbejder i hjemmeplejen i Ølgod.

– Jeg er meget glad for mit arbejde. I Eritrea har vi ikke plejehjem eller hjemmepleje, men vi passer godt på vores forældre, bedsteforældre og naboer. Vi er vant til at tage ansvar og hjælpe ældre mennesker.

– Jeg kommer fra et land uden frihed. Men jeg elsker stadig mit land og mit folk. Hver dag beder jeg for mit land og for dem, der sidder i fængsel på grund af deres tro. I Danmark kan vi gå i kirke uden at være bange. Min søn er døbt og konfirmeret her. Jeg er meget taknemmelig for, at Danmark tog imod os. I dag er Danmark også mit land.

BMF

TIRHAS TESFADET MEHRETREAB

- Født 1973 i Eritrea og opvokset i Asmara.
- Uddannet regnskabsassistent og folkeskolelærer.
- Kom til Danmark i 2014 som asylansøger. Asyl 2015.
- Uddannet social- og sundhedshjælper. Ansat i hjemmeplejen i Ølgod. Medlem af lederteam i Bethel Church Denmark.
- Bor i Esbjerg. Har en søn på 16 år.

Eritreanere i Danmark

Alle af eritreansk oprindelse: 8.222
Heraf danske statsborgere: 352
Født i Danmark: 2.053
Danmarks Statistik 2024

“Jeg er vant til at hjælpe ældre mennesker. I Eritrea har vi ikke plejehjem eller hjemmepleje, men vi passer godt på vores forældre, bedsteforældre og naboer.

Tirhas Tesfadet
Social- og sundhedshjælper

Fotos: BMF

SPONSORÉR EN CYKLIST

Hen over sommeren kører gæve cyklister sponsorløb i København, Aarhus og Nørre Løgum til fordel for Tværkulturelt Center.

Læs mere på www.tvaerkulturelt-center.dk

Netbank: Reg.nr. 1551 Kontonr. 7707231 MobilePay: 78684

Den tredje kop betyder velsignelse Glimt fra temadag om Eritrea

De går ofte under radaren i nyhedsstrømmen – de mange flygtninge fra det gamle kristne kulturland Eritrea på Afrikas Horn, der er kendt for omfattende krænkelse af menneskerettighederne. Men hvem er de eritreanske flygtninge, og hvad har formet deres værdier? Det kunne man blive klogere på en februar-dag i Aarhus, da tværkulturel medarbejder Yousef Hagos fra den hollandske NGO Sticing Gave var i Danmark for at dele sin viden om eritreansk kultur og kristendom på en kirkelig temadag.

– *Hvordan oplever eritreanere mødet med Europa?*
For de fleste er det et kulturchok. Eritreanere har for eksempel aldrig prøvet at bo alene. I Eritrea bor man sammen med familien, bedsteforældre eller andre familier.

– *Mange har kristendommen med hjemmefra ...?*
De fleste, der flygter til Europa, kommer fra områder, hvor størstedelen af befolkningen tilhører den ortodokse kirke. De er opdraget med den kristne tro. Jeg husker min bedstemors dybe tro på Gud. Hun var et meget fromt menneske, der virkelig søgte Gud. Der er megen dyb fromhed og hengivenhed til Gud blandt ortodokse kristne.

Mange følger kirkens kalender og faster fra kød, mælk og andre animalske produkter i op til 180 dage om året. Men vær ikke bange for at invitere. En grøntsagsret eller frugt kan alle spise.

– *Hvad ser du som de væsentligste kulturforskelle?*
Eritreanere har deres identitet som medlemmer af en gruppe, og beslutninger er noget, man tager i fællesskab. Vi er stærkt knyttet til vores familie, men da omkring 1,5 millioner eritreanere i dag opholder sig uden for Eritrea, er mange familier splittet. Når vi kommer nye steder hen, er det vigtigt for os at skabe nye fællesskaber. De tætte familierelationer betyder også, at vi føler et stort ansvar for vores familie. Mange sender penge hjem.

For eritreanere opleves direkte kommunikation ofte som skamfuld – især når det handler om kritik. Eritreanere stiller ikke direkte spørgsmål og siger ikke nej. Og så kommer vi fra en stærk mundtlig kultur, hvor mange er gode fortællere. Historier har ofte en dybere mening, og beretninger om hændelser fortælles ikke altid lineært og kronologisk men kan gentages og genfortælles fra nye vinkler med ny information.

– *Hvad betyder gæstfrihed for eritreanere?*
Gæstfrihed er ikke tidsbegrænset. Vi giver vores tid til dem, vi er sammen med her og nu. Et godt eksempel er den traditionelle kaffeceremoni, som er en integreret del af vores kultur. Man starter med at riste kaffebønnerne, mens man sidder og snakker, og duften breder sig. Det er en langsom proces, der tager tid, og det er næppe tilfældigt, at det er den tredje kop, der betyder velsignelse!

– *Har du gode råd om venskaber med eritreanere?*
Tillid opstår, når man tilbringer kvalitetstid sammen. Tillid er noget, man skal gøre sig fortjent til. Vi kommer fra et samfund, hvor der ikke er ytringsfrihed, og hvor styret i ekstrem grad overvåger sine borgere – også i eksilmiljøer i udlandet. Men eritreanere har stor respekt for mennesker, der har viet deres liv til Gud, så vær gerne tydelig om egen tro og praksis.

Arr.: IMTA • Promissio • Tværkulturelt Center

Man skal kende sine rødder

Matthias Lemma Deme genfandt troen i den etiopisk-ortodokse kirke

Da Matthias Lemma Deme i 2010 fik et stipendium til at tage en mastergrad ved Københavns Universitet, vidste han ikke, at Danmark en dag ville blive hans nye land. I dag er den 42-årige etiopiske cand.oecon. dansk statsborger og økonomiansvarlig i en virksomhed på Vesterbro, der arbejder med grøn omstilling. Fritiden bruger han i den etiopisk-ortodokse Tewahedo menighed i København, hvor han i mange år var medlem af bestyrelsen og fortsat er økonomisk rådgiver for menigheden.

Han har altid troet på Gud. Men først som teenager blev troen personlig for Matthias Lemma Deme, der voksede op i en ortodoks familie i en mindre by nær hovedstaden Addis Abeba i Etiopien.

– Min far var socialist og kom aldrig i kirken. For ham handlede livet om at give os fire børn den bedst mulige uddannelse. Uddannelse betød alt for ham. Min mor derimod kom fra en velhavende familie, hvor hun var blevet undervist i kirkens tro af en præst. Hun gik i kirke hver søndag og var meget dedikeret. Det var også hende, der sørgede for, at der altid blev bedt inden måltider i vores hjem. Jeg begyndte først at interessere mig for troen, da nogle unge på min alder flyttede ind hos os i vores compound og spurgte, om jeg ville med hen i kirken for at bede efter skoletid. Jeg var nok omkring 15 år. Jeg troede på Gud, men derinde i kirkerummet var der noget, der gav genklang i mig. Jeg blev ramt. Jeg begyndte at komme i kirkens søndagsskole, til gudstjenester og bibelstudier. Det var her, jeg lærte at bede og begyndte at forstå, hvordan jeg skulle leve mit liv. Indtil da havde mit liv ikke rigtig haft nogen retning. Her startede mit åndelige liv, fortæller han og tilføjer, at kirken grundlæggende ændrede hans perspektiv på livet.

– Jeg ville have været et helt andet menneske i dag, hvis jeg ikke havde min tro. Kristendommen er noget, jeg lever. Hver morgen takker jeg Gud for, at han gav mig endnu en dag, og beder om, at jeg må gøre mit bedste på mit arbejde, være god mod min kone og mine børn og hjælpe, hvor jeg kan. Hver dag prøver jeg at være positiv.

Siden ungdomsårene har den kristne tro været omdrejningspunktet i den etiopiske finansøkonoms liv. Derfor var det vigtigt for ham at finde andre at dele troen med, da han kom til Danmark som studerende i 2010.

– På kollegiet var vi nogle etiopiske studerende, der mødtes til bøn og bibellæsning. Efterhånden kom flere til, og det endte med, at der blev oprettet en menighed. Efter en tid fik vi vores egen præst, og vi fik også vores egen ark fra Etiopien. Det var en længere proces, men i dag har vi så stor en opsparring, at vi snart kan købe vores egen kirke, fortæller Matthias Lemma Deme med et smil og uddyber, hvorfor en bygning er så vigtig.

– Kristendommen har mange udtryksformer. Selv om vi har den samme tro som danskerne, har vi forskellig kultur. Derfor vil vi gerne have vores egen kirkebygning, hvor vi kan samles på vores måde og videregive det, der er vigtigt for os, til vores børn. For os er kirken et helligt rum. Siden 2020 har vi lånt St. Johanneskirken i Søborg om lørdagen. Normalt er vi mellem 70 og 80 børn og voksne til en gudstjeneste. Som ortodokse skal vi komme fastende. Efter gudstjenesten, der varer tre-

fire timer, spiser vi sammen. For os er kirken også et sted, hvor vi kan træde ud af hverdagen og sidde og snakke sammen på vores eget sprog. Vi har brug for et sted, der er vores, og hvor vi ikke skal pakke alle vores ting ned efter hver gudstjeneste.

Han tror på, at den næste generation en dag vil tage over og give den etiopiske menighed nyt liv.

– Mange af børnene er født her. I kirken møder de andre børn, der har samme baggrund. Mange kender ingen danske børn, der går i kirke. Måske vil vores børn være kristne på en anden måde end deres forældre og have et andet perspektiv på livet, men jeg er overbevist om, at de aldrig vil opgive deres tro. De vil ikke blive hundrede procent danske, for de er ikke vokset op i en dansk familie. Måske vil vi en dag holde gudstjeneste på dansk, men vi vil holde fast ved vores egen kirketradition. Vi kommer fra en meget gammel kristen kultur og tradition, der har overlevet i snart to tusind år. Vores børn skal kende

“ Når jeg faster, fokuserer jeg bedre.

Matthias Lemma, økonom

deres baggrund og vide, hvor de kommer fra, så de forstår, hvem de er.

Han nævner den ortodokse kirkes faste som et eksempel på en kristen praksis, som han ser en stor værdi i, men som ikke er almindelig i Danmark.

– Når vi faster, lever vi vegansk. Det er der jo også mange danskere, der gør, men for mig handler det om min tro. Fasten hjælper mig til at fokusere, leve disciplineret og bede mere koncentreret.

Etiopiere i Danmark

Alle af etiopisk oprindelse: 2.133
Heraf danske statsborgere: 1.114
Født i Danmark: 769
Danmarks Statistik 2024

Foto: BMF

For to år siden fik Matthias Lemma Deme dansk statsborgerskab, og efter 14 år i Danmark kalder han sig både dansker og etiopier.

– Jeg har boet her en tredjedel af mit liv og har taget mange af de danske værdier til mig. Men jeg er stadig etiopier. Jeg har min egen historie og mine egne forfædre. Jeg har min kirke. Jeg bliver aldrig etnisk dansker. Jeg er en dansk-etiopier, der gerne vil bruge mit liv på at være med til at gøre Danmark og verden til et bedre sted for de næste generationer. **BMF**

MATTHIAS LEMMA DEME

- Født 1981 i Etiopien. BA i økonomi og cand.oecon.
- Kom til Danmark i 2010 som studerende.
- Head of finance i softwarevirksomheden Position Green DK Aps.
- Gift med Betelhem Terefe (38), der læser erhvervsøkonomi.
- To sønner på 5 og 10 år. Bor i Vanløse.

Da kurdiske Mehraban Nouri (34) og hans kone Mahvash Karimi (33) i 2015 besluttede at flygte fra hjemlandet Iran med deres to-årige søn, var alt på spil. De vidste, at de ikke kunne vente og se tiden an. Men de vidste ikke, hvad der ventede på den anden side af bjergene og havet og den lange usikre rejse op gennem Europa – og at de efter ni år stadig ikke ville have sikkerhed for fremtiden. I dag er adressen et midtsjællandsk udrejsecenter for børnefamilier, der har fået afslag på asyl.

امید [omid]: Håb (farsi)

En dag vil der ske noget godt

Kurdisk børnefamilie på udrejsecenter har været på flugt siden 2015

Fotos: BMF

En fodbold ligger forladt mellem blomstrende erantis og små klynger af vintergækker på græsplænen foran den nedlagte medarbejderbolig, der har været den kurdiske families hjem de sidste otte måneder. I vinduet står tre-årige Mehrad og spejder efter sin mor. Han har det bedst, når familien er samlet.

Mahvash Karimi tager imod ved stoppestedet på den mennesketomme busholdeplads, der betjener beboerne på Udrejsecenter Avnstrup – et tidligere tuberkulosesanatorium, der er ombygget til asylcenter og ligger i et større skovområde ved Hvalsø. På vej tilbage til trenet fortæller den 33-årige kurdiske mor, at siden ankomsten til Danmark i 2015 er familien blevet flyttet mellem forskellige asylcentre 12 gange – eller måske flere.

– Vi er holdt op med at tælle. Vi er meget trætte. Det er som om vores liv er låst fast. Vi kan ingenting. Vi må ikke arbejde og ikke bestemme, hvor vi vil bo. Vores problemer kunne fylde en hel bog, siger hun med et træt smil og åbner døren ind til den rummelige stuelejlighed, hvor der er dækket op på sofabordet med danske wienerbrødssnegle, kiks og frugt i skiver. Her er bløde møbler, spisebord og grønne planter. Selv om alt er midlertidigt, er det familiens hjem, og gæster er meget velkomne.

Går ikke i skole

Det er midt på dagen og skoletid, men familiens ældste søn er hjemme. Han går ikke i skole. 11-årige Mehrab er en høflig og beleven dreng, der taler flydende engelsk – og helst ikke andet, bortset fra farsi og kurdisk, der tales i hjemmet. Han fortæller, at han også taler tysk. Efter flere afslag på asyl i Danmark rejste familien til Tyskland, hvor Mehrab gik i skole, og hvor hans lillebror blev født og senere døbt, inden familien blev sendt tilbage til Danmark. Mehrab fortæller, at han også har boet i Italien. Hvor længe husker han ikke.

– Jeg har skiftet skole rigtig mange gange. Hver gang har jeg sagt farvel til mine venner. Nu kan det være lige meget. Mit liv er ikke godt. Jeg har ikke nogen venner. Jeg håber, at min lillebror får et bedre liv. Jeg vil ikke have, at hans liv bliver ligesom mit, siger han. Og tilføjer efter en pause:

– Jeg kan godt lide at gå i kirke. Kirken er et rigtig godt sted. Hver gang vi flyttede til et nyt asylcenter, spurgte vi efter en kirke. I kirken kan jeg bede til Gud. Når man beder, falder man lidt til ro. Jeg kan også godt

lide at tænde lys i kirken. Selvfølgelig hører Gud også, hvad vi siger, når vi beder herhjemme. Vi beder altid inden vi spiser, og inden vi skal sove. Jeg er sikker på, at han hører hvert ord.

Mehrab ved, at han kommer fra Iran, men han har ingen minder fra det land, hvor han er født.

– Jeg var kun to et halvt år, da vi rejste. Men mine forældre har fortalt en masse historier. Jeg ved, at jeg har bedsteforældre og onkler og tanter og en masse fætre og kusiner i Iran. Jeg ved også, at mine forældre kun var 18 og 19 år, da de blev gift, og at livet var ret hårdt for dem. Dengang var vi muslimer. I dag er vi kristne. Min mor har fortalt mig, at hun altid har troet på Gud, men hun troede ikke på islam i Iran. Hun gjorde sådan lidt oprør, når hun blev tvunget til at gøre ting, hun ikke kunne lide – som at bede på bestemte tidspunkter og tildække håret. Først i Danmark fandt hun ud af, at Gud elsker alle mennesker.

Døbt i Danmark

Mehrab far viser billeder fra dåben i marts 2018. En ung kurdisk familie foran døbefonten i en af Danmarks ældste kirker. Men konvertering var ikke familiens oprindelige asylmotiv.

– I Iran havde vi store problemer. Vi kom til Danmark for at få hjælp. Men ingen tror på os. Danmark siger, at vi bare kan rejse tilbage. Men vi flygtede ikke for sjov. Hvis vi var i Iran i dag, ville jeg ikke være blandt de levende.

At familien senere valgte at konvertere til kristendommen i Danmark er en anden historie, forklarer Mehraban Nouri.

– Selvfølgelig er det farligt at konvertere, men det var farligt for os, allerede inden vi forlod Iran. Vores familie er muslimer. Sådan er vi opdraget, men i Iran var ingen af os meget troende.

Første gang vi var inde i en kirke var i Danmark. Vi boede på et asylcenter på Stevns, hvor de lavede en udflugt til en kirke. Kirken var stor og gammel og meget smuk.

Vi kendte ikke noget til kristendommen, men inde i kirken så vi, at der var et kors. Vi vidste, at det var de kristnes symbol. Da vi senere blev flyttet til et center i Holstebro, kom de fra en kirke og hentede dem, der gerne ville til gudstjeneste om søndagen. Vi tog med, fordi vi var nysgerrige. Det var alt sammen meget nyt for os. Kirken var fuld af mennesker. Vi kunne se, at de var glade. Vi fik lyst til at komme igen. Det var også her, at vi fik vores første bibel på farsi.

– I kirken var vi sammen med mennesker fra mange forskellige lande. Det kunne vi godt lide. Tænk, at vi kunne være sammen alle sammen og bede til den samme Gud. Det kendte vi ikke fra Iran. Vi ville gerne lære mere og begyndte at gå til undervisning i kirken,

hvor de tolkede til farsi. Vi havde en masse spørgsmål. Selv om vi ikke fik svar på alt, begyndte vi at forstå mere.

Da familien senere endte i Jelling efter flere flytninger, hvor de havde kontakt med kirker i andre byer, var de klar til at blive døbt.

– Vi følte noget meget godt i vores hjerter og vidste, at den kristne vej var for os. I kirken snakkede vi med præsten, der tilbød at undervise os i seks måneder, og derefter blev vi døbt i Jelling Kirke sammen med vores ældste søn, der var fem år. Det er den bedste beslutning, vi nogen sinde har taget, siger Mehraban Nouri, mens de mørke øjne lyser op.

Ikke kun ord

Selv om livet siden dengang har budt på store udfordringer og flere afslag på asyl, gør den kristne tro en afgørende forskel, forklarer den kurdiske familiefar.

– Kristendommen er ikke kun ord. Jesus er sammen med os. Han var et menneske ligesom os og havde de samme følelser som os. Jesus kender vores problemer. Vi er ikke alene. Han er i vores hjerter. Vores største ønske er, at vores familie i Iran må følge den samme vej, så vi kan gå sammen.

– Midt i alt det svære oplever vi, at Gud tager os ved hånden og går sammen med os. Han siger, at vi ikke skal være bange. Når vi beder til Gud, føler vi, at han er meget nær. Selv om vi ikke kender fremtiden, får vi fred i hjertet.

– Efter ni år har vi næsten glemt, hvad det vil sige at leve et normalt liv. Det er som om vi ikke længere kan mærke os selv og de drømme, vi engang havde. Men vores drømme er ikke døde. De lever i vores hjerter. Vi har ikke mistet håbet. En dag vil der ske gode ting. Gud hører vores bønner.

BMF

MEHRABAN NOURI

- Født 1989 i en kurdisk familie i det vestlige Iran.
- Har arbejdet som maler og bygningsarbejder.
- Søgte asyl i Danmark 2015. Fik afslag og bor på Udrejsecenter Avnstrup.
- Døbt i Jelling i 2018.
- Gift med Mahvash Karimi (33). To børn: Mehrab (11) og Mehrad (3).

Iranere i Danmark

Alle af iransk oprindelse: 25.993
Heraf danske statsborgere: 12.673
Født i Danmark: 15.112
Danmarks Statistik 2024

Flygtningesnævnet har siden genåbnet familiens asylsag. Sagen behandles i løbet af foråret.

FLUGT SÆTTER SPOR

AT LEVE MED TRO,
HÅB OG EMPATI
I EN KONFLIKTFYLDT VERDEN

FREDAG d. 15. marts

- 11.45 Frokost fra Mellemøsten
- 12.30 **Åbningsgudstjeneste** i Fredens Kirke
Niels Nymann Eriksen, sogne- og indv.præst
- 13.15 **Israel og Palæstina: Er der håb om, at konflikten en dag vil få en ende?**
Rev. Colin Chapman (UK/Beirut)
Respons: Overrabbiner Jair Melchior (DK)
- 15.00-18.00 Repræsentantskabsmøde
- 15.00-17.30 Forum for ikke-delegerede
Os og de andre: Hvordan kan mennesker, der er anderledes, berige vores liv og tro?
Colin Chapman og Olu Robbin-Coker
- 18.30 Aftensmad fra det iranske køkken
- 19.30 **Årets Krus – Årets Knus 2024**
Præsentation af årets prismodtager
- 20.00 **Sorgens psykologi At leve med fortiden uden at miste fremtiden** *Olu Robbin-Coker*
- 20.45 **Aftenbøn** i Fredens Kirke
Pastor Timothy Stewart, Int. Church of Cphgn.

LØRDAG d. 16. marts

- 9.30 **Morgenbøn** i Fredens Kirke
Naser Rezaeih, Immanuel Fællesskab (DK/Iran)
- 10.00 **Bibelfleksion: Daniel – en udfordrende bog med et budskab til en konfliktfyldt verden** *Colin Chapman*
- 10.50 Te/kaffe
- 11.30 **Her finder jeg håb: Fire fortællinger**
Raymond Osias (Filippinerne), Merna Alhozy (Irak), Matthias Lemma (Etiopien) og Nayre Stefanian (Armenien/Irak)
- 12.45 Frokost
- 13.45 Interlude: **Musik fra Ukraine og Iran**
Natalia Pylypenko og Yuliia Zhukova m.fl.
- 14.15 **Bønnens vej** *Niels Nymann Eriksen*
- 15.15 Te/kaffe
- 15.45 **Min bøn: Tre præster har ordet**
Vasyl Tykhovych (Ukraine), Naser Rezaeih (Iran) og Colin Chapman (UK)
- 16.30 **Afslutning** *Clement Dachet, fmd. (DK/Nigeria)*

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Konferencen finder sted i Fredens Kirke, Ryesgade 68, 2100 København Ø. Tolkning til/fra dansk/engelsk/farsi/ukrainsk. Conferenceafgift: 400 kr.

HOVEDTALERE

Colin Chapman er præst i den anglikanske kirke og forfatter til flere bøger om Mellemøsten, hvor han har boet i 18 år. Bor i dag i England.

Olu Robbin-Coker

er autoriseret psykolog med speciale i stress management.

Født i Sierra Leone og bor i Holstebro.

Niels Nymann Eriksen

er sogne- og indvandrerpræst i Apostelkirken på Vesterbro.

Lyt til konferencens foredrag på www.tvaerkulturelt-center.dk

Bøn for Mellemøsten

Må Gud komme med fred til begge parter i Gaza og Israel i Jesu Kristi navn og trøste alle, der har mistet familie, venner og naboer. Jeg beder for en retfærdig og værdig løsning for alle i Mellemøsten.

Tarek Freiwat, leder af arabisk fællesskab i Aalborg. Født 1963 i en palæstinensisk flygtningelejr i Beirut.

Læs interview i næste Nyt på tværs.

Min barndoms påske

I Mellemøsten serveres den lille søde
Maamoul dadelkage til højtider

Af Ann Juul Kjestrup

i historien var kendt som et sted, hvor man levede fredeligt sammen uanset religion. I vores område var der mange kristne og mange kirker. Østens assyriske kirke er et af verdens ældste kirkesamfund, og tidligere var der rigtig mange kristne assyrere, kaldæere, armeniere og andre kristne i Kirkuk. Dengang boede der omkring to millioner kristne i Irak, men sådan er det desværre ikke længere. I dag regner man med, at der højst er 150.000 kristne tilbage.

Jeg husker påsken som en helt særlig tid, hvor alle var sammen med familie og venner. Op til påske var alle kirker åbne, for alle gik i kirke i påsken. Påske-lørdag havde vi tradition for at samles om aftenen hele familien og sammen gå til kirke. Når det blev midnat, var alle kirker stuvende fulde. Først gik vi hen til vores egen kirke, hvor alle hilste hinanden med den traditionelle påskehilsen: *Kristus er opstanden! Han er sandelig opstanden!* Derefter begav vi os videre til den næste kirke. Lyset strømmede ud i mørket fra de mange kirker, hvor alle døre stod åbne. Hele natten gik vi fra kirke til kirke sammen med alle de andre kristne familier. Alle følte den højtidelige og helt særlige påske-stemning. Først omkring klokken fem om morgenen gik vi hjem og sov et par timer, inden vi tog nyt tøj på og gik tilbage til kirken for at fejre påsegudstjeneste med nadver.

Fest og nærhed

Efter gudstjenesten gik vi hjem og spiste påskefrokost. Det var et festmåltid med grillet lammekød, ris med safran, mandler og rosiner og forskellige salater. Bag-efter kom de søde desserter og kager, som vi børn elskede. Næste dag gik vi på besøg hos naboerne. Jeg er den næst yngste i en søskendeflok på fem, og vi børn nød at fejre påsken sammen med familie og naboer. Dengang havde vi ikke mobiltelefoner, der kunne stjæle vores tid og opmærksomhed. Jeg husker stadig den særlige nærhed, når vi var sammen for at bede og spise uden at blive forstyrret af noget udefra.

I dagene op til påske bagte min mor altid de særlige Maamoul småkager, mens vi børn så forventningsfuldt til og nød duften, der spredte sig lovende i huset. I Mellemøsten serverer både kristne og muslimer de små lækre kager til højtider og fester, men jeg forbinder dem særligt med påske, hvor min mor kom gurkemeje i dejen, så de blev gule. I Danmark serverer jeg dem stadig for min familie, selv om jeg ofte snyder lidt og køber dem hos en arabisk købmand.

I dag er min familie spredt i mange lande, så vi kan ikke længere fejre påske sammen. Men vi husker alle barndommens påskefejring med stor glæde og taknemmelighed.

MAAMOUL DADELKAGER (30 STK.)

Med en maamoulform kan man nemt lave kager med fine mønstre. Hver kage kan også formes som to cirkler, der lukkes i kanten omkring fyldet, der findes i mange variationer. Traditionelt dekoreres kagerne med forskellige mønstre, så man på forhånd ved, hvilket fyld man bider ind i, når man sætter tænderne i den smuldrende mørdejskage. Maamoulforme kan købes i arabiske butikker eller bestilles online. Fås både i en plastikversion og i håndskårne træudgaver.

Påsken er kirkernes største højtid i Mellemøsten. Da Zina Rassam var barn i storbyen Kirkuk i det nordlige Irak, var påskefejringen en stor begivenhed, hvor de kristne fyldte kirkerne. I dag er kun en lille del af den kristne befolkning tilbage, og livet som kristen iraker er forandret. Men den 58-årige irakiske kemiingeniør tænker med glæde tilbage på barndommens påskefejring, og i hjemmet i Birkerød er en påske uden de traditionelle søde Maamoul småkager utænkelig. I dette interview fortæller hun om sin barndoms påske.

Jeg er født i Kirkuk i det nordøstlige Irak. Kirkuk er en gammel assyriske kulturbærende by, der tilbage

INGREDIENSER

Dej: 450 g fin semulje (mel af hård hvede), 100 g kartoffelmel, 100 g sukker, 250 g smeltet smør, 80 ml orangeblomstvand, 1 tsk mahlep (aromatisk krydderi lavet af frøene fra en kirsebærsort)

Dadelfyld: 200 g dadler uden sten, 1 tsk friskrevet muskatnød, 1 tsk kardemomme, 2 spsk smeltet smør

Nøddefyld: 50 g pistaciekerner, 100 g mandler, 50 g sukker, 1 tsk kanel, 2 spsk smeltet smør, flormelis (drysses over kagerne)

SÅDAN GØR DU

Bland de tørre ingredienser og tilsæt smør. Ælt orangeblomstvand ind i dejen til den hænger sammen. Stil dejen på køl et par timer. Blend ingredienserne til de to slags fyld til jævne masser.

Ælt dejen igennem til den er smidig og blank og del den i to dele – en til hver slags fyld. Tag en klump dej på størrelse med en stor valnød og rul den til en kugle, der trykkes flad og lægges i maamoulformen. Lad kanterne stikke lidt ud over fordybningen. Læg en teskefuld fyld i fordybningen, luk til og pres let, så formens mønster overføres til kagen. Slå forsigtigt kagen ud af formen på en bageplade. Drys formen med mel mellem hver kage. Bag kagerne ved 200 grader i 15-20 minutter. De må godt blive gyldne i bunden men skal være lyse på toppen. Drys de lune kager med flormelis.

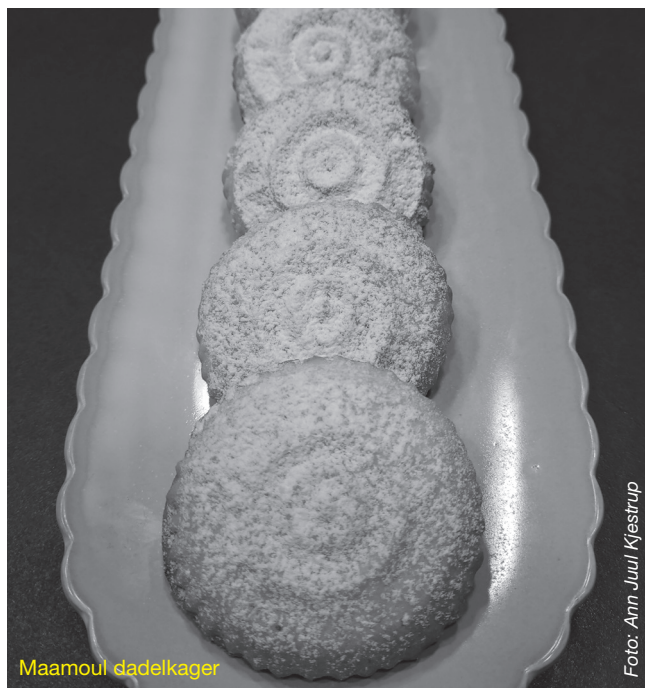
ZINA RASSAM

- Født 1966 i Kirkuk i det nordøstlige Irak og uddannet kemiingeniør.
- Kom til Danmark som flygtning i 2005. Asyl 2008.
- Bor i Birkerød med sin mand Salam Mansour.
- Har en voksen datter og to børnebørn.

المسيح قام ، بالحققة قام.

Kristus er opstanden!
Han er sandelig opstanden!

Arabisk

Maamoul dadelkager

Foto: Ann Juul Kjestrup

Musik giver sjælen håb

Ukrainske flygtninge inviterede til koncert op til to-årsdagen for den russiske invasion

Foto: Liana Bancer

Det var ukrainsk for alle sanser. I forhallen havde ukrainske flygtninge udstillet nationaldragter, farvestrålende broderier og kunst- og brugsgenstande fra hjemlandet, og mens duften af den ukrainske rød-bedesuppe *borscht* bredte sig, underholdt en harmonikaspiller med hjemlandets folketoner. Klokken 17.30 bød sognepræst Peter Ellerbæk fra Fredens-Nazaret Sogn de omkring 150 fremmødte ukrainere og danskere velkommen og udtrykte sin glæde over den store opbakning til aftenen, der både gav mulighed for konkrete møder mellem ukrainske flygtninge og danskere og for at fejre den musik og kultur, som de ukrainske flygtninge har beriget Danmark med.

Mad og musik samler. De sidste to år har kirker ud over landet afholdt utallige støttekoncerter for Ukraine, hvor musikere og kunstnere har optrådt i solidaritet med det krigsramte land. Alligevel var denne aften anderledes. Bortset fra et litauisk kor, der også var inviteret til at synge, var de medvirkende ukrainske krigsflygtninge i alle aldre, der optrådte med sange og musik fra hjemlandet – mange i traditionelle håndbroderede bluser. Da en 5-årig flygtningepige sang den første solo på ukrainsk, ville jubelen ingen ende tage, og det gik tydeligvis til hjertet, da en 8-årig pige fik det fyldte kirkerum til at synge med på en velkendt ukrainsk folkesang. Blandt de mere end 30 optrædende var talentfulde unge pianister, en ung virtuos harmonikaspiller, professionelle musikere og sangere samt koret Ukranian Soul, der består af ukrainske mødre og familier, der synger folkemusik og sange af hjemlandets komponister under en professionel dirigent. Som en ukrainsk flygtning sagde i kaffepausen: "Det her er musik, man kan mærke."

Mange deltagere gav efterfølgende udtryk for, at de var berørt af at opleve ukrainernes glæde og stolthed over deres

land og kultur og samtidig mærke deres sårbarhed og smerte. Mødre viste billeder af ægtefæller og sønner, der var rejst eller sendt til fronten. Børn havde ikke set deres fædre i to år. Alle havde det til fælles, at de levede med daglig frygt for dårlige nyheder fra hjemlandet.

Efter to års krig og med lange udsigter til en afslutning på krigen kan det være svært at fastholde håbet. Her kan musik og sange fra hjemlandet spille

Ukraine er meget mere end krig, håbløshed og elendighed. Det blev tydeligt en fredag i februar, da herboende ukrainske flygtninge var værter for en velbesøgt ukrainsk middag på tværs med rødbedesuppe og halvanden times koncert i Nazaret Kirke på Østerbro op til to-årsdagen for den russiske invasion. Alle optrædende var fra Ukraine eller nærliggende lande. "Musik giver min sjæl håb. Derfor er denne aften så vigtig," siger pianist Tamara Kiseleva.

en vigtig rolle ved at styrke flygtninges sammenhold. Det siger Liana Bancer, armenskfødt krisekonsulent og volontør i Internationalt Kristent Center i København med speciale i rehabilitering af krigsofre og hoved-

ansvarlig for den ukrainske aften. Da hun hørte om muligheden for at lave en ukrainsk middag med koncert i kirken på Østerbro, greb hun idéen og kontaktede sit store ukrainske netværk.

– Jeg ønskede at bringe mennesker sammen, der ikke kendte hinanden, og give forskellige personer ansvar for de forskellige dele af aftenen. Jeg er stolt over, at de klarede det så flot, siger hun med et stort smil.

– For ukrainerne var det en meget vigtig aften. En vidunderlig aften. Mange havde ikke mødt hinanden før, men ukrainere har brug for hinanden.

Liana Bancer (t.v.) og Tamara Kiseleva

Gennem mit professionelle virke ved jeg, hvor meget sådan en festaften betyder for mennesker, der er flygtet fra krig. Jeg er meget glad for, at jeg fik mulighed for at bruge min faglighed til at give mennesker, der befinder sig i en meget vanskelig situation, en god oplevelse, som kan hjælpe dem videre i en svær tid.

Det varierede program var sammensat af Tamara Kiseleva, der selv er krigsflygtning fra Ukraine og professionel pianist. Hun fortæller, at de optrædende børn og unge er tilknyttet Goldschmidts Musikakademi, hvor man siden foråret 2022 har gjort en særlig indsats for ukrainske flygtningebørn og deres familier. I dag har skolen godt 50 ukrainske musikelever, et familiekor og flere ensembler.

– Jeg er rigtig glad for, at så mange ville medvirke. Som ukrainere vil vi gerne vise vores kultur og smukke sange. Musik giver os håb og hjælper os med at tro på en bedre fremtid. Vi må ikke opgive håbet, siger hun.

Aftenen sluttede med en personlig hilsen fra den græsk-katolske præst ved den ukrainske menighed i København, der også bad Fadervor og lyste velsignelsen på ukrainsk og dansk.

– Lad os bede for fred og for alle, der lider som følge af krigen. Glem ikke Ukraine. **BMF**

Den ukrainske aften var arrangeret i samarbejde med Tværkulturelt Center.

Tvær- KultuRelt CENTER

**Netværk for
tværkulturelt kristent arbejde**

Ryesgade 68 • 2100 København Ø • Tlf. 3536 6535

E-mail: info@tvaerkulturelt-center.dk
www.tvaerkulturelt-center.dk

Netbank: Reg.nr. 1551 Kontonr. 7707231
MobilePay 78684

Koordinator: Cand.mag. Birthe Munck-Fairwood

Tværkulturelle medarbejdere:

Cand.theol. Ann Juul Kjestrup

Cand.mag. Hanna Vesalainen Hirsland

Regnskabsfører: Grazyna Fogel

Medlemsorganisationer og menigheder:

Organisationer: Promissio • Indre Mission
KFUM og KFUK i Danmark • Mission Afrika

Organisationsstøtte: Samvirkende Menighedsplejer
Brødremenighedens Danske Mission • Luthersk Mission

Menigheder m.fl.: Agerup Kirke • Abildgård Kirke, Frhvn.
Adventskirken, Vanløse • Ansgar Kirke, Aalborg • Apostelkirken, Kbh.
Bellahøj/Utterslev Kirke • Bethlehemskirken, Kbh. • Blågårdens Sogn
Borris Kirke • Brøndby Strand Kirke • Brønderslev Kirke • Bråby Sogn
Buddinge Kirke • Bårse-Beldringe Sogn • Christians Kirke,
Christianshavn • Christianskirken, Aarhus • Christianskirken, Kgs.
Lyngby • Christianskirken, Sønderborg • Dronninglund Kirke • Egeris
Kirke • Egvad Sogn • Emdrup Kirke • Fakse Kirke • Fjølstervang Kirke
Folkekirkens Tværkulturelle Center i Ribe Stift • Folkekirkens
Tværkulturelle Samarbejde i Svendborg • Fredens-Nazaret Sogn,
København • Frederikssund Kirke • Garnisonskirken • Gellerup Kirke,
Brabrand • Gl. Haderslev Kirke • Gilleleje Kirke • Gistrup Kirke
Glostrup Sogn • Greve Sogn • Græsted Sogn • Grønnevang Kirke,
Hillerød • Haderslev Domsogn • Hannerup Kirke, Fredericia
Haraldskirken, Gladsaxe • Hasle Kirke, Aarhus • Haslev Kirke
Hasseri Kirke, Aalborg • Hellevad Menighedsråd • Helligåndskirken,
Aarhus • Hemmet-Sdr. Vium Sogn • Hendriksholm Kirke, Rødovre
Herlev Kirke • Herstedøster Kirke • Herning Kirke • Hillerød Sogn
Hillested-Skørtinge Pastorat • Hirtshals Kirke • Holstebro Kirke
Horne Rundkirke • Hundige-Kildebrønde Sogn • Greve Husumvold
Kirke, Brønshøj • Hvidovre Kirke • Hyltebjerg Kirke, Vanløse
Højbjerg og Elsborg Sogn • Højby Sj. Sogn • Højelse-Ølby Sogn
International Church of Copenhagen • Ikast Kirke • Jesuskirken, Valby
Jelling Kirke • Jetsmark Kirke • Kastrup Kirke • Kingo-Samuel Sogn,
Kbh. • Knudsker Sogn • Korsvejskirken, Kastrup • Kristkirken, Kolding
Kvaglund Kirke, Esbjerg • Kong-Svine Pastorat • Lindehøj Kirke,
Herlev • Lindholm Kirke, Nørresundby • Lundehus Kirke • Lyng Kirke,
Fredericia • Løsning-Korning Sognekalde • Mejdal Kirke
Møllevangskirken, Aarhus • Mørkhøj Kirke • Nathanaels Kirke, Kbh.
Nørre Løgum Kirke • Nørre Snede Kirke • Nørrelandskirken, Holstebro
Nørremærkskirken, Vejle • Opstandelseskirken, Albertslund
Præstebro Kirke • Rindum Sogn • Ringive Sogn • Ringkøbing Kirke
Ringsted Sogn • Risbjerg Kirke, Hvidovre • Roskilde Domsogn
Ryslinge Kirke • Rødovre Kirke • Ronne Kirke • Samsø Pastorat • Sct.
Catharinæ Kirke, Hjørring • Sct. Clemens Kirke, Randers • Sct. Hans
Kirke, Odense • Sct. Lucas Kirken, Aarhus • Sct. Jacobi Kirke, Varde
Sct. Jørgensbjerg Sogn, Roskilde • Sct. Michaelis Kirke, Fredericia
Sct. Nicolai Sogn, Vejle • Sct. Pauls Kirke, Aarhus • Sct. Peders Sogn,
Randers • Silkeborg Kirke • Simeon Skt. Johannes Sogn • Simon
Peters Kirke, Kolding • Skanderup Kirke • Snebjerg Kirke • Solvang
Kirke, København • Sommersted-Oksenvad Pastorat • Stenløse Sogn
Struer Kirke • Sundby Sogn • Sæby Kirke • Søllerød Kirke • Sønderbro
Kirke, Horsens • Søndermarkskirken, Viborg • Tagensbo Kirke, Kbh.
Timotheuskirken, Valby • Timring Kirke • Tingbjerg Kirke • Toreby
Sogn, Nyk. F. • Tværkulturel Kirke, Gladsaxe-Herlev • Provsti Tystrup
Kirke • Tåstrup Nykirke • Vejleå Kirke, Ishøj • Vekso Sogn • Vesterbro
Sogn • Viby Kirke, Århus • Vigerslev Kirke • Vindinge Sogn • Vor Frue
Kirke, København • Vor Frelsers Sogn, Chr.havn • Vorgod Kirke
Værløse Sogn • Zions Kirke, Esbjerg • Ølsted Sogn • Aaby Kirke
Aarhus Valgmenighed • Det Mellemkirkelige Udvalg i Helsingør Stift

Associerede medlemmer: ALIVE Frikirken Ølstykke • Arabisk
Fællesskab Bethania • Bethel World Mission Church • Champions
Chapel • Chinese Church in Copenhagen • Church of Love Denmark
Church on the Rock • Den Etiopisk-Ortodokse Menighed, Århus • Den
Koptisk-Ortodokse Kirke St. Marie & St. Marcus • Emmanuel - Etiopisk
Kristent Fællesskab, Kbh. • Frikirken i Løgstør • God's Ambassadors
International, Avedøre • God's Family Church for All Nations, Aarhus
Immanuel Farsi Fællesskab • Int. Temple Bridge Ministries • Living
Word Empowerment Center, Lyngby • PERKI/Indonesisk Kristent
Fællesskab • International Christian Community • Mar Mari's
Assyriske Menighed • Myanmar Christian Fellowship • Resurrection
Int. Chr. Center • Revival Ministry DK • Serbisk-Ortodoks Menighed,
Odense • St Alban's Anglican Church • Svenska Gustafskyrkan • Thai
Church Copenhagen • Zion Temple Denmark • Østens Gamle Kirke
Det Danske Bibelselskab

Tværkulturelt Centers bestyrelse

Teolog Clement Dacht (formand) • Tidl. sognepræst Inge With
Johannesen (næstformand) • Landsleder Krista Rosenlund Bellows
Tidl. lærer Henry Holm Hansen • Kirketjener Abel Zemhret Kidane
Sproglærer Hanne Thinggaard • Diplomingeniør Joseph Zahr

Nyt på tværs

Ansvarshavende redaktør:

Netværkskoordinator Birthe Munck-Fairwood

Sats og repro: minigrafisk • Tryk: Stibo Complete, Mors

Nyt på tværs udkommer 4 gange om året og er gratis. Frivilligt abonnement: 100 kr.

**JA TAK. Jeg/vi vil gerne modtage
Nyt på tværs gratis fremover.**

**Jeg/vi vil gerne modtage Nyt på tværs
fremover og betale FRIVILLIGT
ABONNEMENT på 100 kr.**

Navn:

Adresse:

Sendes til Tværkulturelt Center, Ryesgade 68, 2100 Kbh. Ø

Nyt på tværs nr. 1 – marts 2024